

Izšla razen ponedeljka
in dneva po prazniku
vsak dan opoldan.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm x
55 mm po K 1'20. Uradni
razglaš, poslano ter no-
ble-isti prostor K 1'60.
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 240, za pol
leto K 120, za četrt leto
K 60, za mesec K 20.
Za Nemčijo celo leto K 312,
za ostalo tujino in Amerika
K 360.

Reklamacije za list
so poštnine prosta.

Upravišтво je v Ljubljani
Franciška ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Nečuvven atentat na ljudske žepe!

Belgrajska vlada uveljavila proračun s finančnim zakonom.

Ze včerajšnji listi so objavili tele-
gram iz Belgrada, v katerem nazna-
čeno bresenečenim državljanom tako
kakor, da ne bi se bilo nič posebnega
zgodilo, da je bil podisan ukaz, s
katerim se uveljavlja finančni zakon
z vsemi prilogi glede državnega
proračuna za leto 1920. in 1921.

Kakor nam je znano znaša držav-
ni proračun okoli 16 milijard kron.
med katerimi znaša postavka za vo-
laštvo sama štiri milijarde in pol.
Proračun je že v tem pogledu ne-
srečljiv.

Pa tudi finančni odsek je proti
proračunu in klub finančnemu odse-
ku, klub zahtevi, da se mora prora-
čun revidirati, in Vesnić-Korošček
vlada izdala ukaz. Tak absolutizem
vse meje poštenega parla-
mentarizma napreči, potem pa obse-
ga tudi

nečuvveno obdavčenje

vseh sloiev, zlasti konsumentov in
nemovitih sloiev.

Atentat, ki ga je napravila s tem
korakom Vesnić-Koroščekova vlada na

narodno predstavništvo in na ljud-
stvo, je tako grozen, da jih ne beleži
niti zgodovina minulih vojni let, ki
je bila res doba nasilstev in izkori-
ščanja.

Ta čin nam jasno dokazuje delo-
vanje Koroščekove, njegove in z njim
koaliranih strank, ki nam vedno go-
voro in pišejo o drugih »krivcih«, ki
so enaki sokrivci, sami na nam ka-
žejo svoje lažljivo lice kot prijatelji
ljudstva. Meščanski reakcionarni ter-
ror je to in nič drugega; ni demokra-
tizem, ampak brutalno nasilstvo.

Tik pred podpisom navedenega
ukaza so odzodili narodno predstav-
ništvo, torej niso onemogočili predložitev
narodnemu predstavništvu
iz potrebe, ampak z namenom, da po
Vesnić-Koroščekovi volji obremene go-
sposdarsko izmogni narod.

Dolžnost narodnih predstavnikov
je da pokličejo za to delanje prav
odločno Vesnić-Koroščekovo vlado na
odgovornost. S tem dejanjem je bel-
grajska gospoda jasno pokazala, ka-
ko misli in dela za blagor ljudstva.

O atentatu še izpregovorimo jutri.

Kako so zastrupljali ljudsko zdravje.

Millonar I Knez glavni obtoženec.

Pred ljubljanskim okrajnim sodi-
ščem je bila včeraj dopolnena veleza-
nimiva, naravnost senzacionalna ka-
zenska razprava, ki jasno in v težkih
slikah razkriva vso brezvestnost in
dobitkarstvo veletrgovcev in drugih
špekulantov, kateri izrabljajo sploš-
no pomanjkanje ljudstva v svoje se-
bične namene. Znano je, da je na-
stalo pričetkom maja letos zelo kri-
tično pomanjkanje žita in vseh žit-
nih izdelkov. V Banatu so vse zalo-
žbe žita naenkrat neznankam izgini-
le, belgrajski veletrgovci in vojni
dobitkarji pa so vrgli na trg neko
zelo smetljivo zmes pšenice in gra-
šice. V tej pšenici se je nahajalo do
30-35 odstotkov raznih smeti, ka-
tere so potem skupno zmleli, kajti
naši poštenjaki in je za realnim dobič-
kom stremeli trgovski spekulantje
so bili trdega prepričanja, da se mo-
ra to, kar so kupili kot pšenico, tudi
tako zmleti in prodajati za moko. V
resnici lepa in poštena trgovska mo-
rala! Ravno ta afera je najboljši pen-
dant k oni famozni draginski enke-
ti, ki se je ravno isti čas vršila pod
predsedstvom dr. Janka Brejca.

Razprava se je pričela ob 9. do-
poldne. Prvi je bil obtožen ponare-
jenja živil znani veletrgovec Ivan
Knez, predsednik »Trgovske in obrt-
ne zbornice«, predsednik raznih
bank in denarnih zavodov. Ugleben
ljubljanski meščan. Sodnik Fr. Avsec
mu kratko predoči vsebino ovadbe,
češ, da je kupil, prodajal in razpeče-
val več vagonov pšenice, v kateri je
bilo do 35 odstotkov razne primesi.
Moko iz te pšenice so potem proda-
jali razni peki in trgovci. Sodnik
vpraša obtoženca: »Kaj pravite, g.
Knez, k temu?«

Obtoženec Iv. Knez: »Kaj prav-
im? To, kar zadnjič! Kupil sem od
nekere belgrajskega trgovca 30 va-
gonov pšenice. Plačal sem jo v na-
prej. Ta pšenica je imela res primesi.
Kaj sem hotel? Ker sem jo plačal,
sem jo moral prevzeti! (To izjavo
poda Ivan Knez zelo mirno in lako-
nično s cinizmi niansami!) In mo-
ral sem jo naprej spraviti. Ljudje pa
so bili tedaj lačni!...«

Sodnik ga tu prekine ter mu
predoči, kako je bila pšenica name-
šana.

Obtoženi Ivan Knez: »Nisem ve-
del, kaj sem kupil. Nisem vedel, ko-
liko odstotkov primesi je.« Sedaj za-
čne Knez odločno ugovarjati očita-
nju, da bi bil oni, ki je hotel mešati
pšenico in da bi bil kar osem vago-
nov grašice poslal v mlin. Sodnik
lojalno in na podlagi spisov ugotovi,
da zadeva v tem oziru ne pada na
obtoženca, ker se tiče Josipa Zi-
dara, ki je poslal nekemu mlinarju
dva vagona grašice, zakaj, je doslej
nepojasnjeno. V kake svrhe? To
vprašanje je skušala potem neka pri-
ča na ta način spraviti s sveta, da je
zatrjeval, da se bo grašica posejala
po travnikih.

Sodnik javno predoči vzorec take
zmešane pšenice. Tretjina je grašice,
grahorja in drugih nežitnih smeti.
Sodnik pravi: »Sam sem šel v mlin
po ta vzorec.«

Zagovornik dr. Karl Triller: »Ali
je res, da se je sama grašica dobav-
ljala v mline?« Sodnik: »Res.« Na-
to čita spis, tikač se Josipa Zidar-
ja in »Gospodarske zveze«. Slednjič
sodnik omeni, da se je neki trgovec,
ko ga je mlinar opozoril posebei na
smeti, izrazil: »Kar sem kupil za
pšenico, mora se tudi zmleti v mo-
ko.« Zagovornik dr. Triller: »To je
zločinstvo prve vrste.«

Obtoženi Ivan Knez se nadalje
zagovarja: »Pričetkom tega leta
sem kupil v Palanki 30 vagonov
pšenice, v kateri je bilo primešane
okoli 12 odstotkov primesi (grašica,
grahor, slak itd.) Sodnik: »Ravno
zato ste toženi, ker niste dali mli-
narju odredbe, da bi moral preje
pšenico izčistiti.«

Ivan Knez: »To sem dal mleti
deloma v raznih mlinih ob Bistrici.
Nekaj take pšenice sem pa tudi pro-
dal različnim trgovcem, ki so jo dali
potem v mlin.«

Sodnik: »Ali ste rekli mlinarjem,
naj jo izčistijo?«

Ivan Knez: »Mlinarjem sem na-
ročil, koliko odstotkov te, koliko
druge moke in koliko otrobov naj mi
narede. Naročil nisem, da morajo
pšenico preje izčistiti. Spočetka sem
zahteval 70 odstotkov moke, ker pa
je bila slaba, sem odredil v svojem
mlinu manj odstotkov, tako n. pr.
61 odstotkov.«

Sodnik: »Ali ste to moko spravi-
li v promet?«
Obtoženec lakonično in hladno-
krvno: »Vse sem prodal.«

Izpovedbe prič. Vagoni grašice.
Kot prva priča je zaslišan mlinar
Franc Germek, nastavljen v Knezo-
vem mlinu. Priča izpove: »Leto-
šnje spomlad smo dobivali slabo pne-
mko iz Srbije, ki je bila 14-15 odstot-
kov grahamista. Od 10.000 kg pne-
mice sem prilično 1400 kg grahamja
izčistil. Popolnoma je nisem mogel
izčistiti, posebno ne od debelejšega
grahorja, ker niso bili za pripravi
trijerji. Obtoženec grahamja samega
ni nikdar naročil.«

Priča mlinar Pavel Bertonec, po-
trdi, da je njemu poslal Josip Zidar
dva vagona grahamja. Sodnik: »Ali
veste, zakaj Vam je Zidar to po-
slal?« Priča muzaje in kratko: »Nič
ne vem. Mislim, da ga bo po travni-
kih potrosil. Ali ga bo pa zmlel za
živino? Meni je Zidar to poslal, re-
koč, da ima »Gospodarska zveza«
več vagonov grahamja na razpolo-
go.«

Dalje priča potrdi, da mu je po-
slal obtoženec aprila meseca vagon
pšenice, ki je bila 30-35 odstotkov
grahorjasta. Pšenico sem izčistil s
trijerjem in sem na ta način vzel
1400 kg smeti. To izločeno zmes
sem zmlel v otrobe. Približno ravno-
toliko kg pa je primesi ostalo še med
pšenico.«

Sodnik: »Pa morajo ljudje to
pojesti!«

Priča smehlja: »Seveda, če je
enkrat notri!«

Zelo odkrito je hotel govoriti o
vseh mlinarskih manipulacijah priča
mlinar Ivan Kurat, rekoč, če bi tri-
jerji delovali, pa toliko moke ne bi
dobili. »To se pravi, da gotovo z
vednostjo žitnih manipulantov mli-
narji meljejo in mešajo razne prime-
si s pšenico in drugimi žiti. Na ta
način toraj producirajo »fino belo in
krušno moko«. Izpove med drugim:
»Jaz sem za obtoženca zmlel dva
vagona pšenice. Pšenica je bila 30

do 35 odstotkov grahamjasta, 10-15
odstotkov primesi sem izčistil, drugo
pa je ostalo še med pšenico ter se je
zmlelo. Moj trijer ne more več iz-
čistiti, ker ni pripravljen za čiščenje
debelejšega grahamja. Če bi pa kaj več
izčistil, potem pa ne bi mogel toliko
moke napraviti, kolikor jo je obto-
ženec zaukazal.«

Sodnik nato čita poročilo »Kme-
tiške družbe«, iz katerega je razvid-
no, da moderni mlini pšenico lahko
popolnoma izčistijo. Poročilo tudi
povdara, da so žitni trgovci »zaradili
velikanske dobičke«. Umevno
da na stroške konzumentov. Seveda
sedaj pred sodnijo vsi povdarjajo,
da so imeli velikiške izgube.

H koncu zaslišavanja obtoženec
Pripomni: »Takrat, ko je bila ran-
ka Avstrija, se je tudi tako delalo.«
Sodnik: »S tem pa še ni rečeno, da
če se je v Avstriji goljufalo, da se
bo tudi v Jugoslaviji.«

Kot obtoženci so bili nadalje za-
slišani še drugi trgovci, mlinarji in
peki, ki so to moko razprodajali. Za-
nimivo je dalje, da konstatira kemič-
na preiskava, da je imela moka nula-
rica 4 stopnje, krušna moka pa 14
stopinj kisline.

Razprava je bila prelozena na
nedoločen čas. O obsodbi poročamo.
Na ta način je sedaj javnosti polja-
njeno, zakaj je bil majnika — tako
kisel in slab kruh v Ljubljani.

Jean Longuet o problemih Internacionale.

Praga, 15. avgusta.

Pariški dopisnik praškega »Prava
Lida« priobčuje vedno lepše in značilne
članke, ki vzbujajo splošno zanimanje. Ta-
ko je nedavno prinesel razgovor, ki ga je
imel s sodr. Jeanom Longuetom, vnukom
Karla Marksa. Longuet je vodja centra
francoske socialistične stranke, ki repre-
zentira dve tretjini pristašev. Ves čas
vojne je vodil boj proti oportunizmu in
stal na nekompromisnem stališču. Ko je
prišel boljševiški prevrat, je bil Longuet
oni, ki je v francoski javnosti nastopil
proti intervencijski politiki. Njemu ima so-
vjetska Rusija mnogo zahvaliti.

Longuetovi nazori so zato zanimivi
in vsega uvaževanja vredni.
Dopisnik »Prava Lida« je vprašal
Longueta:

»V čem je po vašem mnenju največja
korist iz svetovne revolucije za svetovni
proletariat?«

Longuet je dejal:

Ruska revolucija je brez dvombe naj-
važnejša, največja socialna prikazen v
zadnjih stoletjih. Glavno korist iz nje za
proletariat vidim v tem, da je enostavno
pokazala, da je socialistična vlada —
mogoča, ali da je dana teoriji sankcija ure-
sničnosti. Potem seveda tudi v tem, da je
povsod povečala samozavest množic, po-
stavila jim pred oči ideal, ki se more ure-
sničiti ter da je vzbudila delavsko gibanje
celo v deželah, kjer ga poprej ni bilo. Ka-
dar bomo v pravem smislu Evrope z Ru-
sijo, bo sicer ruski primer manj na nas

deloval in manj magično vplival, ali fakt,
da je v Evropi proletarska vlada, s katero
bodo zapadne države obravnavale kot
enake z enakimi bo vedno izvrševal
ogromni vpliv in tlak na delavsko gibanje
celega sveta.

Jean Longuet o problemih Internacionale.

Dopisnik je dalje vprašal:

»Ali smatrate, da je mogoče in pravo
prenašati ruske metode, glavno sovjetje, v
socialistično gibanje na zapadu?«

Longuet je odgovoril. Metoda je ved-
no stvar taktike namena, tedaj v celoti
podrejena. Otroče se mi zdi, ko naši ek-
stremisti ne prestopajo vpljejo, da moramo
tako ustajati sovjetje. Da — kadar bomo
v sami socialni revoluciji mogoče, da se
pokaže potreba po organih, podobnih kot
so bile jakobinski odbori v Veliki revolu-
ciji. Ali revolucijski organi nastanejo
spontano, ni jih mogoče emitirati po tuji
vzorih. Kakšno vlogo naj imajo take nove
organizacije, kakšno kompetenco naj se
jim južna poleg obstoječih političnih stro-
kovnih, združnih in drugih organih? Ali
naj se enostavno politične, strokovne in
druge organizacije razpuste, ali naj se raz-
dere in zruši delo petdesetih let in se začne
na novo, z nekaj povsem novim? Na sho-
dih se da o tem govoriti ali poslušati bi se
sami upali, ako bi naj uničili naenkrat, kar
sta dve generaciji marljivo zidali. Končno
je sicer vse stvar oblike; na sploh mislim,
da ni porabljeni ruskih metod brez izpre-
memb v kapitalističnih državah Evrope in

LISTEK.

Skrivnost »rumene sobe«.

Francosko spisal Gaston Leroux.
(Dalje.)

— Kako pa veste, da je šel do
ribnika?

— Zato ker hodi Friderik Larsan
še vedno tam okoli. Gotovo je na-
šel tam kaj zanimivega.

Par minut na to so že bili pri ri-
bniku.

Ribnik je bil bolj podoben ne-
znatnemu močvirju, med visokim
mešičjem se je svetila voda, po ka-
teri je plavalo tuintam mrtvo, ža-
lostno listje. Veliki Fred nas je naj-
brže že zagledal; a skoraj gotovo se
ni zanimal za nas, ker je še vedno
brskal s koncem svoje palice nekaj,
česar nismo videli.

— Poglejte, pravi Rouletabille, tu
so zopet stopinje; gredo okrog ri-
bnika, pridejo tam-le nazaj, potem pa
izginejo zraven ribnika ravno pred
to potjo, ki drži na veliko cesto. Mo-

ricec je nadaljeval svoj beg proti Pa-
rizu...

— Za kaj to mislite, ga prekinem,
ko vendar ni na potu nobenih sto-
pinj?...

— Zakaj? Našel sem tele stopi-
nje, te stopinje, ki sem jih iskal! S
prstom je pokazal na različne sle-
dove elegantnega obuvaja... Po-
glejte!...

In vprašal je Friderika Larsana:
— Gospod Fred, je zaklical, ele-
gantne stopinje so tukaj pač odkar
se je izvršil zločin?

— Da, da, so vse skrbno pregle-
dane, je odgovoril Fred. Še glave ni
dvignil. Kakor vidite, so koraki, ki
prihajajo in koraki, ki odhajajo...

— In ta človek je imel še celo
kolo! vzklikne reporter...

Ko je pregledal sledove kolesa, ki
so tja in nazaj spremljali elegantne
stopinje, sem pripomnil:

Kolo nam pojasni, zakaj izginejo
sledovi težkih črevljev. Morilec v
težkih črevljih, se je vsedel na kolo.
Njegov pomagač, mož v finih črev-
ljih, ga je prišel čakati s kolesom pri
ribniku. Gotovo je delal morilec yse

po nalogu moža v finih črevljih!

— Ne, ne! odvrne Rouletabille s
posebnim smellajem... Čakaj sem
na te stopinje že od začetke cele
afere. Imam jih, ne pustim jih več.
To so stopinje morilca!

— In one stopinje? Kaj je pa s
temi?

— So tudi morilecve stopinje.

— Potem sta bila dva?

— O, ne! Samo eden ter nobene-
ga sokrivca...

— Izvrstno! Izvrstno! je zakli-
cal od svojega mesta Friderik Lar-
san.

— Poglejte, je nadaljeval mladi
reporter, ter nam pokazal tla, ste-
nana vsled težkih črevljev; morilec
se je tukaj vsedel in sezul težke
črevlje, ki jih je obul, da bi premo-
til zasledovalce, nato je stopil v last-
nih črevljih, težke je vzel najbrže s
seboj, ter odšel počasi proti veliki
cesti. Kolo je vodil poleg sebe. Na
tako slabi poti se ni mogel peljati na
kolesu; dokaz temu je tudi, da je tfr,

ki ga je napravilo kolo prav neraz-
ločen ter še celo tu pa tam igine, če
ravno so tla mehka. Če bi sedel kdo

na kolesu, bi bil tir globoko v tla za-
rezan... Ne, ne, bil je samo eden:
morilec, peš!

— Bravo! Bravo! pritruje zo-
pet veliki Fred...

In naenkrat se ta okrene, pride k
nam, se postavi pred g. Roberta
Darzaca ter mu pravi:

— Če bi imeli sedaj kakšno kolo
... gospod Robert Darzac, lahko bi
dokazali resničnosti reporterjevega
sklepanja... Vi ne veste, če je ka-
tero v gradu?

— Ne, odgovori g. Darzac. No-
benega ni tam; svoje sem odpeljal
pred štirimi dnevi v Pariz; to je bilo
takrat, ko sem bil zadnjikrat pred
zločinom v gradu.

— Škoda! odvrne Fred v izred-
no rezekm tonu. In obrnen proti
Rouletabillu pravi:

— Če pojde tako naprej, videli
bode, da prideva do enakih za-
ključkov. Imate kakšno idejo, kako
je prišel morilec iz Rumene sobe?

— Da, pravi moj prijatelj, idejo.

— Jaz tudi, nadaljuje Fred, goto-
vo je to tudi vaša. Samo en način je

mogoč v tem slučaju. Čakam, da
pride moj predstojnik, potem ga raz-
ložim pred sodnikom.

— Res, policijski načelnik pride
sem?

— Da, danes popoldne, sklical je
vse, ki so igrali kakšno vlogo pri tej
 aferi, da jih v njegovi navzočnosti
zasliši preiskovalni sodnik na licu
mesta to je v laboratoriju. To bo ze-
lo zanimivo. Škoda, da ne morete
biti zraven.

— Jaz bom tudi navzoč, zatrdi
Rouletabille.

— Res... izreden človek ste...
za vašo starost! odvrne policist s
prikrito ironijo... Vi bi bili izvrsten
policist... le če bi imeli malo več
metode... nekoliko preveč se vda-
jate svojemu instinktu in svojemu
napetemu čelu. Zapazil sem že več-
krat, gospod Rouletabille; vi prveč
premišljujete... Premalo se pustite
voditi svojim opazovanjem. Kaj pra-
vite n. pr. o krvavem robcu in o kr-
vavi roki na steni? Vi ste videli kr-
vavo roko na zidu, jaz sem videl sa-
mo robec... No, povejte...

Amerike. V trenutkih sovjetske revolucije je obstajala Rusija iz sto milijonov kmetov, ki so hoteli zemljo, iz nekaj milijonov delavcev ter iz male tanke aristokracije in buržoazije. S pomočjo kmetov je bilo mogoče kmalu ovladati to malo past. En sam pogled na gospodarske razmere v zapadni Evropi pa kaže, da si bo tu morala socialna revolucija iskati druge poti kot v Rusiji. Zlasti pri nas: naša dežela je dežela malomeščanstva in kmetov, ki v veliki večini odločni nasprotniki prevrata po načinu boljševikov. Kdor trdi drugače, ne vidi resničnega položaja, kar je zlo, ali pa ga hoče falzificirati, kar je slabo.

Pariski dopisnik je v daljši: »Kakšno je Vaše stališče do tretje Internacionalne?»

Longuet je dejal:

»Na strassburgskem kongresu sem ga že označil. Sem nazora, da je vsako nadaljnje sodelovanje z drugo Internacionalno nemogoče. Tudi v drugih državah — v Italiji, Španiji, Ameriki, Avstriji, Nemčiji pri vas in drugje — je večina delavstva istih názorov; gre tedaj za to ustvariti si novo mednarodno središče. Mednarodna organizacija mora le nastati po prostovoljnem sporazumu vseh udeležencev strank in mora predstavljati delavsko gibanje pa o njegovih določilih. V Moskvi obstoja Internacionalna, ki združuje ruske socialiste — pa še teh ne vseh — od ostalih strank pa frakcije, ki brezpogojno prisegajo na ruski program. Kolikor mi je znano se predpisujejo ostalim strankam, ki bi hotele pristopiti v to internacionalno — pa se ne morejo odločiti svojih preteklostnih in zaupljivih: doslej še neizvršeno, delo — naravnost nemogoče in jih ponižujoči pogoj. Po vsem krivično se zasmehuje stare in dobre socialistične delavce; o sebi niti ne govorim, četudi bi mogel dokazati večje zasluge za rusko revolucijo kot velika večina naših evropskih boljševikov ali pokazem le na Anglijo in na Nemčijo. Jaz sem si torej predstavljal tako postopanje: socialistične stranke zapadne Evrope, v polkor niso kompromisne vsled vojne, naj bi se najprej zedinile na določenih temeljnih točkah, potem pa bi obravnavale z Moskvo, kot s celoto. Ako je že vzrastla internacionalna v Moskvi, zakaj bi ne uporabljali kot ono mednarodno organizacijo, po kateri hrenopimo? Seve, da mora biti to v internacionalni, ki bo v resnici združevala delavske stranke kot enakopravne enote; končno mora biti to takšna internacionalna, ki ne zastopa le interesov enega krila, ampak ki hoče pošteno združiti vse elemente, ki stoje na torišču razrednega boja. Ko je Marks ustanovil prvo Internacionalno, bilo mu je glavno načelo, da ta Internacionalna ne more biti Internacionalna frakcij, ampak delavskih mas. Mislim, da to pravilno načelo velja i za danes. Zato tudi mislim, da ni bilo prav, da je naša francoska socialistična stranka poslala svojo delegacijo v Moskvo kot samostojno. Tja bi morala biti poslana skupna delegacija vseh socialističnih strank zapadne Evrope oziroma, če je moglo takšno posveto vanje z ruskimi boljševiki privedi drugje. V vsakem slučaju nam je osebno naziranje naših delegatov sicer dragoceno vodilo, ali za nas ni obvezno! Da rečem na kratko: Internacionalna mora biti kvintesenca socialistične akcije po celem svetu in mora dovoliti vsaki državi, vsakemu narodu

prostost v izbiranju poti in sredstev, v kolikor niso ta v nasprotju z našimi načeli. Ako kdo iz Zapadne Evrope pristopi v tretjo Internacionalno brezpogojno, to se pravi, ako sprejme na vse ruske metode, sprejema nase obveznosti, ki mu jih ne bo mogoče izpolniti ali jih noče izpolniti, ne bo hotel izvrševati. Taka Internacionalna bi bila ustanovljena z ene strani na diktatu, z druge strani pa na neodkritosrčnosti — tedaj organizem s kaljo bližnje smrti.

Dopisnik dalje: »Kaj smatrate danes za glavno nalogo delavskega gibanja?»

Longuet je rekel:

»V vsakem narodu naj delavsko gibanje obvaruje enotnost. Prosim, da to moje stališče prav posebno podčrtate, kajti razcepjeno delavsko gibanje postaja brezpomembno, paralizira se vzajemno. Sam pogled v Nemčijo in — hudo je človeku. To naj bo delavsko gibanje v deželi Karla Marksa ... V delavski stranki je prostora dovolj i za bolj mirne temperamente i za bolj bojovne, pri čemer naj se ne pozabi, da te bojovnosti prav čisto v resničnem boju ni posebno videti. Socialistična stranka potrebuje živahne, agilne levce — seve spor frakcij ne sme preiti na osebno polje — in zlasti ne sme biti nazor enega ali drugega smatran za neizpremenljivo dogmo in kdor mu ne verjame, ne sme biti proglašen za izdajalca. V poštenem boju s poštenimi sredstvi se morejo v stranki uveljaviti vse smeri. Ako se pa gibanje razcepi, pade levica v imposibilizem (t. j. zahteva nemogočih stvari), med tem ko desnica propada v noskizmo. Naša buržoazija, ki poželjuje zasleduje dogodke v stranki, kar ne more pričakati razcepljenosti stranke, ker ve, da bi to pomenilo za dolgo dobo let za njo konec socialistične vernosti. Glavna naloga vseh poštenih delavcev pri nas je, da ohranijo enotnost gibanja: da se ne podajo moderantom desnice, da ne podležejo ekstremistom. Tako misli tudi večina strankinih pritašev. Vsak odhod v levi ekstremi jači desnico, v dokaz bodi majška stavka, katere intelektualni povzročitelji so se v resnici pregrešili nad interesi proletariata.»

Dopisnik je končno vprašal: »Kakšno naj bo politična delavnost stranke v najbližjem času?»

Longuet je odgovoril:

»V parlamentu moramo neprestano delati za tem, da iz sed nje nazadnjaške večine izsilimo kar največ socialnih reformov, katerih pomena ne podcenjujem. Poleg parlamenta pa moramo delati konsolidacijsko delo. Majška stavka je pokazala, kako smo slabi in kako nas je malo. Mnogo ljudi pri nas govori o revoluciji le zato, ker nečijo nič pozitivnega delati. Prepričan sem, da je organizacijska — konsolidacijska delavnost danes naša glavna potreba. Pridobivati javno mnenje potom tiska, zanj nabirati abonementov, pridobivati strokovnim in političnim organizacijam članov, na ša načela propagirati v krutih, — to je po mojem mnenju delo, ki ga za sedaj najbolj potrebujemo. Žal, prav mnogo sodrugov krči danes nas nad to delavnostjo in hoče biti veliko v delu za velike koncepte, ki nikamor ne vodi, ker nima temeljev. »Brez mogočne organizacije ne bo revolucije.«

Narodno gospodarstvo?

Komedija, nemarnost, pa ne narodno gospodarstvo je to, kar uganjajo pri nas očete državnega blagostanja. Tako je moral vzkliti vsak, kdor je čital včerajšnji članek »Tricetrt na dvanajst«. V tem članku je bilo navedenih nekaj jako nazornih zgledov, kako se zanemarija pri nas industrija, ki nikakor ni taka, da bi se bahali z njo. In če tudi ni razvita industrija, ima pa svoje dobre početke, ki bi lahko tvorili podlago lepšemu razvoju.

— Him, pravi Rouletabille nekoliko razdražen, gđc. Stangeronova je ustrelila morilca v roko!

— Ah, neokretno opazovanje, instinktivno ... Pazite se, gospod Rouletabille, vi ste preveč logično sklepali. Logika vam bo slabo zagodla, če jo boste tako mrcvarili. V dostih slučajih jo je treba prijeti z rokavicami, prav od daleč ... Gospod Rouletabille, prav imate, ko govorite o gospodičinem revolverju. Gotovo je, da je žrtev streljala. Nimate pa prav, ko trdite, da je ranila morilca na roki ...

— O tem sem prepričan, zakriči Rouletabille ...

Fred ga prekine: — Napaka pri opazovanju! ... Velika napaka! ... Preiskava roba, neštete majhne, okrogle lise, škrlaste, sledovi kapelj zraven stopinj, mi dokazujejo, da ni bil morilec ranjen. Morilec je, gospod Rouletabille, tedaj kri iz nosa! ...

Veliki Fred je bil resen. Reporter je gledal Freda, ki je resno zrl reporterja. In takoj je Fred sklenal dalje:

— Mož, ki mu je tekla iz nosa kri v roko in v robec, si je obrisal roko ob steno. Stvar je silno važna, je dostavil, ker morilcu ni treba biti ranjen na roki, pa je vendar lahko spoznan za morilca!

Rouletabille je napeto premišljeval ter nato rekel:

— So stvari, gospod Friderik Larsan, ki so bolj resne kakor mrcvarjenje logike, in to je spretnost duha gotovih policistov, da samovoljno, z rokavicami, tako prav od daleč, prilagodijo to logiko potrebam svoje pameti. Vi že imate svojo idejo glede morilca, gospod Fred, nikar ne tajite ... in vašemu morilcu ni treba, da bi bil na roki ranjen. Če ne bi padla vaša ideja v vodo ... Iskali ste tudi našli, kar ste hoteli. To je pač nevaren način, zelo nevaren, gospod Fred, da določite najprej morilca, ter šele na to iščete dokazov, ki jih potrebujete! ... To bi vas lahko daleč speljalo ... Pazite se zmot, gospod Fred, ki prežijo na vas! ...

Ostro so gledale njegove male hudomušne oči velikega Freda. Na

vladajoče, strinjajo z vsem tem gospodarstvom, zato je mogoče.

Enako kakor je v splošno gospodarskem oziru ves gospodarski nemisel del vseh vladajočih meščanskih strank, prav tako je posledica sporazuma med njimi tudi izvoz živil. Ako ne bi se strinjali dr. Korošec z izvozom, ne bi bil šel v vlado, ker se pa strinja, sedi v vladi.

Da nas te razmere v vodijo nekam v krizo, v večjo draginjo, je jasno. Na eni strani se gospodje trudijo, kako bi napravili čim več zaprek razvoju industrije, ker to ni bil nikdar njihov problem, na drugi strani pa izvažajo za drag denar in za velike dobičke živila v inozemstvo, da udarijo dve muhi naenkrat. Delavcem se vzame zasluzek na eni strani, na drugi strani pa se mu dvigne košarico suhe skorje tako visoko, da ne more do nje.

Zadnji čas bi že bilo, da se enkrat izpregovori o tej stvari temeljito v narodnem predstavništvu. Vse dosedanje akcije so bile brez uspeha. Kazalo se je v srbskih krogih le veliko nerazumevanje položaja. Zdi se nam, da bi bilo prav umestno, če bi v narodnem predstavništvu to stvar prav temeljito pojasnili socialno-demokratski poslanci. In dasi smo skoro uverjeni da bodo našli tam za vse to gluha ušesa, ali polagoma se bodo morali navaditi na razmere in potrebe, ki jih ima nova država v »zavojevanih pokrajinah«. Recimo, da smo zarobljeniki (ujetniki), toda sedaj smo del nove države in prav tako upravičeni do eksistence kakor oni, ki so nas »zarobili«.

Nestetokrat smo že opozarjali na te nedostatke v narodnem gospodarstvu, ker smo proti balkanizaciji novih delov Jugoslavije. Namenu pa ne more služiti samo naš opomin, marveč potrebno je dejansko delo, odločno zahtevanje. Tudi deželna vlada v Sloveniji nosi to veliko odgovornost, dasi se hvali kot ljudska. Gospoda, kaj torej mislite?

Rusko-poljska vojna.

(Vesti LDU.)

RUSKO BOJNO POROČILO.

LDU Moskva, 22. V odseku Plonsk in Cieszanow trdovratni boji. V odseku Varšava se borijo naše čete zahodno od črte Viskovisk-Stanislavov. V odseku Brest Litovsk se vrše boji zahodno od Buga. V odseku Lwow so naše čete v neprestanih bojih dosegle črto vzdolžno in jugovzhodno od Lvova. V odseku Tarnopol-Buczacz so prekoračile naše čete reko Strypu in prodirajo med neprestanimi boji v smeri proti zahodu.

LDU Moskva, 23. Frontno poročilo od 22. t. m.: V ozemlju Cieszanow-Krakov in pri Brestu Litovskem so zavzele naše čete nove postojanke. Boji se še nadaljujejo. V odseku Vladimir Volynski smo zasedli celo vrsto krajev zahodno od Krubičeva. V smeri proti Llovu se naše prodiranje ugodno razvija. Pri Brzezanvju smo prekoračili Zloto Lipo in zasedli Brzezany. Naši konjeniški oddelki so vdrli do Stryja. Pri Buczaczu smo zavzeli Monasterysko.

POLJSKO BOJNO POROČILO.

LDU Varšava, 23. Frontno poročilo. (Vzhodna fronta): Sovražne čete, ki so čez Vislo in nemško mejo vdrle v koridor, beže. Naši pomorjanski oddelki so jim za petami in so zasedli mesta Loeban, Weisenburg in Rypin. Armada generala Sikorskega je odrezala boljševiškim četam, ki stoje pri Strasburgu, pot za

obrazu mu je igral zadovoljen smehljaj. Roko je zarinil globoko v žep.

Friderik Larsan je motril brez besede nepridiprava, ki je hotel biti močnejši ko on; skomignil je z rameni, pozdravil nas, ter odšel s hitrimi koraki. S svojo veliko palico je zraven udarjal po kamenju kraj pota.

Rouletabille je gledal za njim; nato se je obrnil mladi reporter zopet proti nama ter vzkliznil veselo:

— Pa ga bom premagal ... premagam ga, velikega Freda, če je še tako močan ... vse bom premagal ... Rouletabille je močnejši, ko oni vsi! Fred ... edini Fred, govori kot star črevelj!

Še je nadaljeval svoj samozagovor, ko je naenkrat prenehal ... Moje oči so sledile njegovim; gledal je g. Roberta Darzaca, ki je gledal ves prepaden na pot, na svoje stopinje poleg elegantnih stopinj. Bile so si popolnoma enake!

Mislil sem, da omedli; njegove oči razširjene vsled groze so se nam umikale, desnica mu je grabila

beg. Osemnajsta pehotna divizija je končnoveljavno zlomila obupen odpor sovražnika pri Cieszanowu in koraka sedaj v smeri proti severu. Zasedla je Grutusk in napadla Zlawa. Prostovoljna divizija se je pomaknila pred Prasnyš. Mesto bo v kratkem zasedeno.

(Osrednja fronta.) Osrednja armada prodira nevzdržno dalje. Prednje straže so že pri Ostrovi in Brecneku. Dne 22. t. m. je napadel sovražnik našo posadko v Brest Litovskem. Napad smo odbili. Sovražnik je imel velikanske izgube:

(Južna fronta.) Naša konjenica zasleduje konjeniško vojsko generala Budjenija, ki beži. V odseku Lwow smo pričeli akcijo, da bi razpršili sovražno pehoto, ki je osredotočila svoje sile na terenu pred našimi postojankami. Na južnem krilu se le posrečilo sovražni konjenici prodreti do Stryja. Oddelek, ki je po ljutih pouličnih bojih zavzel mesti Osinski in Makov, prodira v smeri proti Gonsyevu-Rešen, pri čemer zadaja sovražniku težke izgube. V bojih od 20. t. m. dalje smo ujeli preko 10.000 boljševikov ter zaplenili nepregledno množico topov, strojníc in drugega vojaškega materijala. Pri bojih pri Dubienki smo vrgli sovražnika čez Bug. Boji so končali s tem, da smo Hrubšov zasedli.

BEG POLIAKOV V ČESKOSLOVAŠKO.

Praga, 22. Kakor poroča »Tribuna« iz Moravske Ostrove, je včeraj polski oklopni vlak prestopil češkoslovaško mejo. Vlak so ustavili. Dosele se ni moglo dognati, ali ere za dezertacijo ali pa za umik pred rdečimi četami.

Praga, 22. »Tribuna« javlja iz Uzhoroda: Polsko prebivalstvo, ki v velikem številu prihaja preko meje, pripoveduje, da je sovjetska armada oddaljena le še 40 km od češkoslovaške meje.

RUSKO-POLSKA MIROVNA POGAJANJA.

Moskva, 23. Ljudski komisar za zunanje zadeve Čičerin je naznanil sovjetskemu poslaniku v Londonu, Kamenievu, da je predsednik poljskega mirovnega odposlanstva, Donski, preložil dan naslednje (tretje) seje natorel na dan 23. avgusta, sedaj na ga hoče zopet preložiti. Predsednik rusko - ukrajinškega mirovnega odposlanstva, Daniševski, je izročil Donskemu včeraj pismo, v katerem se Donski naproša, naj pozatani nikar ne zavlačuje, ker bi to nasprotovalo dogovoru, sklenjenemu dne 19. avgusta. V pismu se Donski opozarja da bo za vse zavlačevanje kriva edinole polska mirovna delegacija.

O zavodih za slepce.

Vzgoji posvečamo pri nas premaso pažnje vobče. Pač imamo mnogo propovednikov o vzgoji, toda premalo organizatorjev vzgoje in vzgojvalcev. Preveč smo »političari« in premalo praktičari. Gobeždači ne pa delavci, kar je seveda naravna posledica malenkostnih razmer in le preposredno tudi rezultanta malenkostnega obzora merodajnih činiteljev. In povsod je tako.

Zadnjič smo napisali nekaj opomb k obrtnonadaljevalni šoli za valence. Danes si pa nekoliko ogleimo vzgojo slepcev v Sloveniji. V Ljubljani imamo moderno opremljen zavod za slepce, ki je sedaj nastanjen v azilu Kranjske hranilnice v Vodmatu. Ta zavod vzgaja otroke in druge slepce, sedaj zlasti vojne invalide, ki se mo-

krčevito po lepi bradi, ki je krasila njegov pošten, mil in obupan obraz. Pozdravil je. Z izpremenjenim glasom se je opravičil, da mora na vsak način v grad.

— Hudičar pravi Rouletabille.

Tudi reporter je bil presenečen. Iz žepa je potegnil kos belega papirja in izrezal s škarjami, kakor sem že enkrat videl, obris elegantnih morilčevih stopinj, katerih model je bil vtisnjen pred njim na tleh. Primerjal je potem obris s stopinjami, ki jih je ravnokar napravil g. Darzac. Ujemale se je vse na las. Vstal je in še vedno ponavljal: »Hudičar!«

Nisem si upal spregovoriti besede. Prepričan sem bil, da morajo tudi Rouletabille vrveti po glavi grozne misli.

Rekel je:

— Še vedno sem prepričan, da je g. Robert Darzac poštenjak.

In odšla sva prota gostinji v Donjonu, ki nas je vabila ob veliki cesti. (Dalle prihodajšč.)

rajo izobraziti v tet ali oni primerni stroki, ker meščanska družba, ki lihi le spravila s svojo zločinsko vojno politiko ob vid, ne izpolnjuje namram njim svoje dolžnosti. Poleg teh siromakov pa ima Slovenija še otrok-slepce, ki se ne nahajajo v vzgialšču, marveč doma brez šolske vzgoje. Slepí otroci so prav tako šolo-obvezni, kakor zdravi in neopravičljiv greh bi bil, če bi zanje ne storili, kar je mogoče v danih razmerah.

Liublianski zavod le moderno opremljen ter prav sposoben, da se dvigne na višek, dasi je država letos potrošila zani le okolo 200.000 kron. Klub temu, da je zavod potreben, se bavilo nekateri činitelji z mislijo, da bi vzgajališče v Ljubljani opustili, ker ga država ne prevzame, ter premestili slepce v Zemun. Ali bi bil tak korak praktičen ali ne, s tem smo takoj na lasnem, če nekoliko pomislimo na nomen in potrebo takih vzgajališč.

Kakor vemo, sedaj ni glede števila slepih otrok nobene zanesljive statistike. Gotovo le še mnogo slepih otrok doma brez šolske vzgoje. Mislimo moramo na tudi na tiste, ki zaradi slabovidnosti ne morejo slediti pouku v normalnih šolah. Treba je torej napraviti najprej to statistiko, ter pozvati potom šolskih oblasti starše, oziroma varuhe, da oddajo vse take otroke v zavod. Na ta način bi se število gozencev bolj povečalo nego si želimo. Proti premestitvi zavoda na so še drugi razlogi. Če že zdal starši ne dajo radi slepih otrok v zavod, ko ga imajo pred nosom, bi bilo to pozneje še težje, če se preseli v Zemun, ker bi to povzročalo ogromne stroške za pot tla in nazaj za otroke in za spremlevica in nemogoče bi bil obisk otrok za večino staršev.

Zavod za slepce v Sloveniji le absolutno potreben: treba pa le gledati na to, da bo tudi služil svojemu namenu s tem, da bo moderno vzgajališče in res zavetišče vseh slepcev. Če država ne stori dovelj za zavod, kar ima vremena« ni to razlog, da bi opustili predobri zavod. Svoje zavodemoramo izpopolnjevati, ne lih odpravljati ali ovirati njih razvoj. Milie v Sloveniji je za slovenske otroke, nikakor pa ne zunan, kar smo že Avstriji vedno naglašali.

Najnovejša poročila.

(Vesti LDU.)

OBČINSKE VOLITVE V SRBIJI.

V Belgradu zmagali komunisti.

Belgrad, 23. Po naknadnih vesteh glede občinskih volitev v Belgradu je izid nastopil: Komunisti 3620 glasov, radikalci 3371 glasov, demokrati 2931 glasov, republikanci 605 glasov. Vsled tega dobe komunisti mesto predsednika, podpredsedstvo in 30 odbornikov v belgrajskem mestnem zastopu, radikalci dobe osem, demokrati šest, republikanci pa en glas. Zanimanje za občinske volitve je bilo vobče zelo majhno. Od 30.000 volilcev se jih je prijavilo za volitve samo 13.500, pa še od teh jih je izostalo 3000. V splošnem so se volitve mirno vršile, samo ob 21. je policija preprečila komunistične manifestacije v ulici Kneza Mihaila.

Belgrad, 23. Po vesteh iz ostalih krajev Srbije so izpadle obč. volitve nastopno: Radikalci so dobili večino v tehle kraji: Požarovac, Kruševac, Arangelovac, Umka, Grodka, Gornji Milanovac, Kraljevo, Loznica, Prešovo, Priština, Jagodina, Negotin, Kosovska Mitrovica. Demokrati pa so dobili večino v naslednjih kraji: Vranje, Mladenovac, Obrenovac, Lazarevac, Rača, Mionica, Kamenica, Krupanj, Kolugovo, Veliko Gradišće, Zagubica, Ivanica, Požega, Trstenik, Žapare, Natalinci, Lapovo, Palanka, Topola, Aleksinac, Stb. Kratovo, Bienica, Prokuplje, Kočanin, Kavadar, Kovilača, Kičevo, Totovo. Komunisti imajo večino v mestih: Niš, Valjevo, Leskovac, Užice, Kragujevac, Skopje, Kumanovo, Liešnica, Sabac, Leskovica, Pirot, Prilep, Veleš, Ub. Izvenstrankari imajo večino v kraji: Prepolje, Berane, Pačin.

LDU Zagreb, 23. »Riječ« poroča iz Belgrada, da bodo po vesteh, ki prihajajo iz notranjosti Srbije, demokrati zmagali pri občinskih volitvah. Po dosedanjih vesteh je izvoljenih 85 komunističnih, 35 radikalnih, 16 komunističnih, 3 poljedelske, 2 nevtralni in 1 republikanska občinska uprava.

PRORAČUN UVELJAVLJEN.

Belgrad, 22. Včeraj je bil podpis san ukaz, s katerim se uveljavlja s

finančnim zakonom in vseni priložnosti državni proračun za leto 1920. in 21.

PLEBISCIT NA KOROŠKEM.

LDU Ljubljana, 23. Iz Celovca poročajo: V eni prihodnjih sej plebiscitne komisije se bo razpravljalo o načinu glasovanja pri plebiscitu, ki se bo, kakor se govori, vršil koncem septembra ali začetkom oktobra.

DOLOČITEV DRŽAVNIH MEJ.

LDU Maribor, 23. Tehn. osebe razmejitvene komisije je danes pričelo z določevanjem meje. Odpehlo se je na našo začasno mejo nad Dravogradom, kjer nudi prirodna lega obmejnega ozemlja možnost, da se brez težko določi bodoča meja med nami in Avstrijo. Antantina komisija pa je med tem napravila prvi ogled na lico mesta od Špilja do Marenberga.

VRNITEV BEGUNCEV IZ RUSIJE.

LDU Belgrad, 23. Včeraj je preko Dubrovnika prispela v Belgrad skupina naših beguncev, ki so šli v Rusijo 1. 1915 po vkorakanih avstrijskih čet v Srbijo. — Snoči je dospela v Pariz majhna četa srbskih vojakov, ki se vračajo iz Sibirije skupno z Francozi, Angliji in Holanci.

RUSIJA IN JUGOSLAVIJA.

Belgrad, 22. V parlamentarnih krogih trdijo, da je imel minister za zunanje stvari, dr. Trumbić, na lastno iniciativo sestanek z zastopniki sovjetske Rusije. Kakor se poroča, sta ruska sovjetska delegata Kamenjev in Krasin zahtevala od dr. Trumbića, naj naša kraljevina čimprej prizna sovjetsko Rusijo in stoji čimprej v gospodarsko zvezo z Rusijo.

AVSTRIJSKA NOTA MADŽARSKI.

Budimpešta, 22. Avstrijski pravnik v Budimpešti legacijski talmik Hornbostel je včeraj v ministrstvu za zunanje stvari izročil verbalno zahtevo o prekoračenju meje pri Prellenu kirchnu. V zastopstvu madžarskega zunanjega ministra je poslanik Kab'in zagotovil, da se bo o stvari uvedla najstrožja preiskava in da bo madžarska vlada v kratkem odgovorila.

SESTANEK GIOLITTIA IN

LLOYD GEORGEJA.

Bern, 22. Švicarska brzojavna agencija poroča: Giolitti je snoči dopel v Luzern, kjer ga je med drugimi sprejel tudi Lloyd George. — Danes dopoldne in popoldne sta se v vili Haslihorn posvetovala Lloyd George in Giolitti o rusko-poljskem, la-dranskem in drugih evropskih vprašanjih. Do končnovolilnih sklepov še nista prišla. Sodijo, da se o poteku porazgovorov jutri izda oficijalen komunikat.

VELIK ŠKANDAL V RIMU.

LDU Rim, 23. V Rimu se je izvršil nov korupcijski škandal. Ko je avstrijska armada vdrila na italijansko ozemlje, je bilo za begunce nabranih 740 milijonov lir. Od te svote so nabrali v javnosti 140 milijonov, 600 milijonov pa je dala država. Vse upravne stroške je prevzela država, oziroma pokrajine. Sedaj se je izvedelo, da so begunci dobili samo 300 milijonov, dočim o drugih 440 milijonih lir ni nobenega sledu.

AMERIKANSKA SOCIJALISTIČNA STRANKA PRISTOPILA K III. INTERNACIONALI.

New York, 21. Na podlagi glasovanja se je tu socialistična stranka Zedinjenih držav izrekla za tretjo internacionalno, toda z nakaterimi pridržki. Tako se je odklonilo vprašanje diktature proletariata, kakor se izvala v Rusiji.

Politični pregled.

+ G. Fabjančič, ali se to ujema? V zadnji številki vašega glasila »R. P.« čitamo, da se bo francoska socialistična stranka šele na prihodnjem izrednem stranknem zboru odločila za tretjo internacionalno, ter da ss. Cachin in Prossard šele sedaj agitirajo zanj. Na znanem komunističnem shodu v Šiški pa sta vašta ss. Golouh in Zorja s takim navdušenjem pripovedovala o že izvršenem vstopu Francozov v III. internacionalno, da bi kmalu šele nas o položaju pončene socialne demokrate, prepričala o tej stvari. Pa kakšen prepričanje? — Toda mi ne vemo, ali so vaši francoski sodugi taki cinčni, da so en teden tu, drugi tam, ali pa je vaša politična znanost tako izpremenljiva, da danes ne veste, kaj ste rekli včeraj. Hvala vam bomo, ako nam te zelo važne dogodke malo po-lasnite, kajti »R. P.« je gotovo o tem dobro poučen in vi vsevedni gospod Fabjan-

čič tudi. Saj »R. P.« koele tako le malo-kdaj strelja, kaj ne? — Šiškar.

+ Manifest vodstva socialistične stranke na Italijansko delavstvo pravi med drugim, da je kapitalistična in lažljiva italijanska buržoazija pričela s preganjanjem delavskih mas. Skoro v vseh pokrajinah Italije se množijo obsojbe, zapiranja in politična preganjanja. Dnevno se ponavljajo in preliva se proletarska kri pod morilsko roko varuhov javnega reda. V »Jur-ljiski Benečiji« in v vseh anektiranih ali zasedenih krajih vlada v celoti vojni zakon. Delavstvo da se mora upreti vsem vojniam. Vsak dobljen udarec je množil bojno strast. Vsa preganjanja sejejo le vihar, ki bo jutri udaril in zavrtel nad glavno buržoazijo. Končna s pozivom, naj se gibanje za pomoč političnim preganjenjem in proti reakciji čim najbolj razširi.

+ Kako srbski radikalci še vedno računajo na nezadostnost srbskega naroda! V belgrajski »Tribuni« čitamo za nas zelo zanimivo volilno agitacijo za srbsko radikalno stranko. Tu apelirajo ti »likalni« na svojo preteklost! Privedujejo o kravavi in nekravavi »slavi« srbske radikalne stranke in pravijo, da imajo edino radikalno pravico, da »zastopajo« ljudstvo. »Ali smemo glasovati za socialiste in komuniste, se vprašuje list. In nato odgovarja: »Ne, ne smemo! Kajti dočim ti ljudje oznanjajo bratstvo in ljubezen med vsemi narodi, hočejo v svoji domači državi sovraštvo, razdor, in kri. Ti ljudje se bratijo z Nemci in Madžari, ki so naši zemlji povzročili toliko gorja in svojim rodnim bratom pa so največji sovražniki. — Ali bomo glasovali za republikance? Ne smemo! Naša država še nikoli ni bila republika in mi ne smemo delati teh nevarnih poizkusov samo zato, da bi videli, kako bi izgledala republika. Zadržna dva Obrenovića sta bila res slaba kralja, toda mi smo vseeno po 29. maju 1. 1903 obdržali še nadalje monarhistični sistem. Za republikance ne smemo glasovati tudi ne vsled tega, ker so ti stari ljudje kar čez noč postali republikanci, dočim so ministri ostali še včeraj pod monarhijo. Gotovo im torej gre za osebne dobičke. Za seljaško stranko ne smemo glasovati, ker so to samo stari ljudje, propali in nezadovoljni politiki, ki so jih vrzli iz drugih strank, in ker zanašajo v poljedelske zadruge politiko. — Za demokrate pa ne bomo glasovali zato, ker je ta stranka ena sama velika mešanica različnih starih reakcionarcev, ki jih ljudstvo že od nekdaj ni maralo. Samo radikalna stranka more visoko povzdignjena in vedrejša čela stopiti pred ljudstvo in zahtevati pri volitvah njegovo zaupanje. — Mislimo, da taka neumna in sleparska agitacija v Sloveniji ne bi bila mogoča. Očitno je, da ona izmed najbolj reakcionar-nih strank v Srbiji še vedno računa na nezadostnost širokih plasti srbskega ljudstva, kakor pri nas klerikalna in tudi vse druge buržojske stranke.

+ Francosko - belgijski spor zaradi dogodkov na Poljskem. Francoska politika nasproti Poljski je prišla v navzkrižje tudi z Belgijo. Belgijska vlada je namre pod pritiskom delavskih organizacij izjavila, da ne bo dovolila nikakršnega prevažanja orožja ali vojnega materiala namenjenega na Poljsko skozi svoje ozemlje. Na podlagi tega sklepa je bil pred dnevi ustavljen na belgijski meji francoski transport s kakimi 800 konji, namenjenimi na Poljsko. Francoska vlada je takoj nato javila, da so konji namenjeni za poljedelstvo, a ne za vojsko, toda socialistični minister Vander-velde, ki je bil dal ustaviti transport, je izjavil, da takoj odstopi, če bi njegovi tovariši ne hoteli spoštovati najstrožje belgijske nevtiralnosti v rusko - poljskem sporu. V sled tega preti sedaj Francija, da bo ustavila vsako pošiljanje železa v Belgijo; s čimer bi bilo belgijsko delavstvo in industrija občutno prizadeti, ker je Belgija glede surovega železa za zdaj popolnoma odvisna od Francije. Toda pred tem korakom se bo Francija še morala premisliti.

+ Dvajseti prevoz češkoslovaških dobrovoljcev je dospel iz Sibirije. Vlada jih ni sprejela z velikim veseljem, vsako manifestacijo je ob tej priliki prepovedala; vojake so takoj odpeljali in zaprli v vojašnice, kjer so proti njim uvedli strogo sodnijsko preiskavo. Vzrok temu zelo demokratičnemu početju vrle »re-publikanske« vlade pa tiči v rdečih zastavah, ki so krasile po dolgih letih težkih bojev in trpljenj vračajo-se regiment. Sploh je opaziti, da je večina češkoslovaških dobrovoljcev skozi in skozi navdahnjena od boljševiških idej. Zadržna legija je izdala na vse delovno ljudstvo manifest, v katerem zahteva: socializacijo velepodjetij in rudnikov; razlastitev velikih posestev brez odškodnine in njih uporabo z ozirom na končni cilj socializacije; zaplenbo imetja mrtve roke (cerkve); ločitev cerkve od države in šole od cerkve; dosledno izvajanje socialistične šolske prenovitve; prenovitev brambene moči. Po vseh velikih mestih češkoslovaške države je priredilo delavstvo ogromne manifestacijske shode, na katerih se je pečalo z zadevo svojih preganjanjih sibirskih sodrugov. Tako tudi v Pra-

gi, kjer so zapustili socialdemokratiški delavci svoje delo in se podali na Vavčlov trg. V velikanskih izprevidih so nosili rdeče zastave in deske z napisi, ki so izražali boljše-ve tendence, kakor: Živel Ljennin! Živela sovjetska republika! Živela tretja internacionala! itd. Sklenili so, da se uprejo s skrajnimi sredstvi vsakemu reakcionarnemu gibu svoje vlade in da ne pojde niti en vagon z vojnimi materiali skozi Češkoslovaško na Poljsko, nato so se zaenkrat mirno razšli.

+ Poljaki ne vedo, kako bi se znesli radi svojih vojnih porazov, zato se zatekajo k skrajnim sredstvom vseh obupancev, in grozovitostim. Iz Moskve poročajo, da je obiskala posebna komisija Kajdanova (35 vrst od Minska) in je konstatirala sledove uničevalnega dela poljskih čet. Od železniške postaje ni ostal kamen na kamenu. Od 700 hiš je prizanesla razdivjana soldateska samo 300 in še tem le radi tega, ker so se odkupili gospodarji z visokimi odkupninami. Poljaki so plenili po hišah in po trgovinah, polili so jih s petrolejem in zažgali, prepredujoč gasitev. Gasilnim vozovom so odnesli kolesa. V neki zažgani hiši je zgorela 75 letna starka. Poljski divjaki so umorili poleg tega še šestnajst mož. Mnogo žen in deklet so pred očmi prebivalstva oskrnili! Posebno židovsko prebivalstvo je dosti pretrpelo (primerjajte pa s tem izjavo poljske vlade, da je poskrbela za varnost judovskih državljanov!). Prebivalcem so slekli kar na ulici obleko in čevlje. Živino, konje in perutnino so odpe-ljali. — Vse to je le en primer kulturnega vedenja v službi aristokrati-skih mračnjakov delujočih elemen-tov. Na tisočih krajih so se godili še ostudnejši zločini proti zakonom človečnosti; zato razumemo, da so sprejeli poljski trpni povsod zmagujoče Ruse kot svoje rešitelje.

+ Socialni demokrati so po poročilih iz Rige vrgli meščansko vlado na Let-skem.

+ Razcepiljenje židovskega socialističnega kongresa. Zveza židovskih socialističnih delavcev »Poale Zion« je skil-cala na Dunaj mednarodno konferenco na kolji je bilo zastopanih 14 držav. Govorniki so zagovarjali deloma socialistična in zionistična načela. Ko so se zastopniki 4 držav izjavili proti III. internacionali, se je razcepil kongres na dve konferenci in skleniti niso mogli nikakega sklepa.

Dnevne vesti.

Stanovanjska mizerija in zloba. V nek-dnjem filharmoničnem domu na Kongresnem trgu v Ljubljani se nahaja trgovski lokal, ki ni primeren za stanovanje, ker sestoji iz enega samega prostora, nima peka-ri je in tlakov in pločmi. V tem lokal-u je naselilo tainištvo kmetijsko-delavske zveze in sedaj je prišel ukaz od stanovanjskega urada, da se mora ta lokal izpra-zniti. Najprej o prodajalnih lokalih sta-novanjski urad nima odločevati in drugič pa je bil prej ta lokal okoli štiri mesece prazen pa ga komunist Vencaj, ki tudi v občinskem svetu ljubljanskem glasnje za višje davke, ni videl. Sedaj pa je iz sovra-štva do delavstva proti postavnim dolo-čilom povzročil odpoved tega lokala. Ne čudimo se, če stanovanjski urad ne more pametno delati, če ima v svoji sredi take ljudi. Najodločneje protestiramo proti ta-kemu škandaloznemu strankarskemu po-stopanju, ki izpodbija vsako moralo in do-bro ime državnemu uradu.

Seja narodnega predstavništva, ki bi se bila imela vršiti dne 25. t. m., je radi velikega mohamedanskega praznika Kur-ban bajrama odgodena do torka dne 31. t. m. ob šestnajstih z naslednjim dnevnim rodom: Nadaljevanje drugega čitanka poro-čila odbora o zakonskem predlogu o vo-litvah poslancev v ustavotvorne skupščine.

Rodbinska tragedija v Mariboru. V so-boto se je odigrala v Mariboru nasledna rodbinska tragedija: Inženier Keil je bil poročen z 20letno hčerjo polkovnika Vu-četiča, s katero pa se nista razumela. Keil je bil udan plačji in igri in domači prepri-či so bili na dnevnem redu. Bratje Kellove žene so se ponovno zahtevale, da se naj obadva ločita in napravita tako konec prepričkom. Ko se najstarejši brat Kellove žene mudil v Mariboru, sta se s Kellom zaradi ločitve tako hudo sporekla, da je slednjič brat Kellove žene ubil Keil. Sto-rica so aretirali.

Državna kmetijska šola na Grmu pri-redi dvodnevni tečaj za uporabo sadja in zelenjadi in sker 6. in 7. septembra t. l. s sledočim sporedom: V ponedeljek 6. sep-tembra od 9.—11. ure dopoldne: Pomen konzerviranja sadja in zelenjadi. Obiranje, spravljjanje in razpošiljanje sadja. Zroki po-kvarjenja sadja. Od 11.—12. ure: Praktične vaje v sadni kleti. — Popoldne od 2.—4. ure: Vlaganje sadja v kozarce (naprava kompotov) s sladkorjem in brez sladkor-ja. Konzerviranje zelenjadi v kozarcih in rušyah. Od 4.—6. ure: Praktične vaje. V torek 7. septembra: Dopoldne od 8.—10.

ure: Naprava marmelad (zolzna) in mo-že (povidka) s sladkorjem in brez sladkor-ja. Naprava različnih sokov iz Jagodičevja in drugega sadja. Od 10.—12. ure: Prak-tične vaje. Popoldne od 2.—4. ure: Napra-va octa. Sušenje sadja in zelenjadi. Od 4. do 6. ure: Praktične vaje v sušenju. Rev-nejšem udeležencem tečaja da ravnatelj-stvo v omenjenem številu prenočišče na razpolago.

Usnjarski delavci, pozor! Meščanski časopisi prinašajo oglas velemliljonarja Jakina, lastnika nebroj hiš, graščin, tovarn in lastnika premogovnika ter tovarne usnja v Karlovcu; v tovarni usnja so sto-pili delavci v stavko radi prenikskih plač, ki jih ta tovarnar plačuje. Sedaj pa lovi po meščanskih listih stavkokaže. Noben po-šten in zaveden usnjarski delavec ni ne gre na ta lim. Delavski časopisi naj oklic ponatisnejo. — T.

Poziv. Dne 4. t. m. je požar upepil v Jesenju obč. Hotič pri Litli, peterim po-sestnikom in jednemu gostu hiše, go-spodarska poslopja, hleve, vso hišno in gospodarsko opremo, poljedelske stroje, vso krmo, in živež, skoro vso obleko, pe-rilo in obuvila, šestoro govedi in sedem prašičev in 10 ovac. Škoda znaša 1.195.000 kron, zavarovalnina pa le 13.900 K. V sled požara je prizadetih 6 rodbin z 42 rodbin-skimi člani. Vsi so v skrajni bedi, po svoji lastni moči si ne morejo pomagati, treba jim je najnujnejše pomoči od drugod. Da se jim olajša beda, razpisuje se s tem na-biranje milih darov po vsej Sloveniji. Da-rove sprejemajo v Ljubljani: Poverjen-stvo za notranje zadeve (ravnateljstvo pomožnih uradov) in mestni magistrat, drugod pa politična okrajna oblastva ozi-roma mestni magistrati in načelnik pomo-žne odbora župan Franc Drnovšek v Ho-tiču pri Litli. — Poverjenstvo za notranje zadeve.

— Visokošolci, ki hočejo letos študi-rati v Avstriji, naj javijo najkasneje do 29. t. m. svoj sedanjí naslov, mesto študija, stroko in semester, kakor tudi ako imajo sabirni arak Jug. akad. podp. dr. na Du-naju, na naslov Vilko Koller, stud. ing., Ljubljana, Kolodvorska ulica 11, I. nadst. Ljubljanski trg. Opozorja se izdeloval-ce kranjskih klobas, da so določene sle-deče cene: 1 kg polprekajenih (samo svin-sko meso) kranjskih klobas 42 K, popoln-oma suhih 50 K, polprekajenih, polmešanih 34 K, polprekajenih samo govejih pa 24 K za 1 kg. Za hrenovke, safade, posebne klobase in pariške se ne sme računati več kot 34 K za 1 kg. Klobase boljnih vrst iz čisto svinjskega mesa ter mešano s spe-hom se ne smejo računati preko 50 kron. Prestopke se bo najstrožje kaznovalo. — Mestno tržno nadzorstvo.

Kovani drobiž. Minister za finance je odredil, da se prične kovati drobiž. Kovani se bodo najprej novci po 20 par oziroma po 1 krono. Novi drobiž bo iz bele zmesi. Izdelat se bo v Avstriji. Zatem se bo pričelo kovanje drobiža po 10 par oziroma 40 vinarjev.

Poročne razprave se prično pri de-želnem sodišču v Ljubljani dne 30. avgus-ta 1920. Vsi obtoženi, razen nižje doli oznamenjenih dveh slučajev, se bodo za-govarjali zaradi hudodelstva tatvine. Do-slej so razpisane sledeče razprave: V pon-deljek dne 30. avgusta 1920 zoper Josipa Habeta in pa zoper Pavla Ambrožiča in šest tovarišev; v torek dne 31. avgusta 1920 zoper Josipa Kopača in štiri tovariše; v sredo dne 1. septembra 1920 zoper Pavla Bana in enega tovariša in pa zoper Fran-ceta Peternele in dva tovariša; v četrtek dne 2. septembra 1920 zoper Franceta Kadunca, zoper Antona Veňarja in zoper Josipa Čuka, dalje tudi ena razprava za-radi razžaljenja časti po tiskovinah; v pe-tek dne 3. septembra 1920 zoper Martina Dežmana in pa zoper Miroslava Pretnarja in pet tovarišev; v soboto dne 4. septem-bra 1920 zoper Andreja Kralja, zoper Fran-ceta Trobevskega in zoper Alojzija Avbija; in v ponedeljek dne 6. septembra zoper Jo-sipa Šinkovca, zoper Antona Skaleta in enega tovariša in zoper Valentina Mažgo-na. Daljše razprave se še razpišejo.

Popis motociklov, biciklov in tri-ciklov. Ministrstvo za vojno in mornarico je odredilo z odlokom z dne 12. maja 1920, F. D., br. 673, da se na podstavi člena 72. zakona o ustroju vojske izvrši popis mo-tociklov (motornih koles), biciklov in tri-ciklov. V to svrhu se pozivljajo ljubljanski lastniki motociklov, biciklov in triciklov, da v dobi od 25. do 28. avgusta 1920 oseb-no ali pa pismeno naznanijo število in vrsto svojih motociklov, biciklov in tri-ciklov mestnemu vojaškemu uradu v »Mestnem domu«. Kdor v določenem roku ne naznani svojih motociklov, biciklov in triciklov, se kaznuje z denarno globo, v slučaju nezterljivosti globe z zaporom. — Ljubljanski magistrat.

Raba zastav na Koroškem. Plebiscitna Komisija je določila, da se od 10. septemb. dalje smejo v plebiscitnem ozemlju na Koroškem rabiti samo zavezniške zastave, f. j. angleške, francoske in italijanske.

Izprememba v selski službi pri poštnem uradu Velenje. S 1. septembrom t. l. se uredi pri kr. poštnem uradu v Velenju dostavljanje poštnih pošilk po selskem pismonoši v sledeče vasi: I. okraj: Laze, Sv. Ili, Silovs, Arveče, Lužnica, Sv. An-drej, Kavče, II. okraj: Beyče, Spodnji Ša-

lek, Zgornji Salek, Paka, Konovo; III. okraj: Zabrde, Podkraj, Podgorje. Dostav-ljalo se bo vsak dan razen nedelje. Iz tega razloga seopusti z 31. avgustom t. l. poštna nabiralnica Sv. Ili pri Velenju.

Obiskovalec gledališča v Ljubljani nam piše: Zanimivo je, da gledališče v Ljubljani povzela cene sedežem povprečno za sto odstotkov in manj. galerijske sedeže od druge vrste pa za 150 odstotkov. To je propore, ki podraži ceneje sedeže za de-lavstvo, dočim pardonira imovitejše sloje. Niti v nedeljo ne bo mogel preprost človek obiskavati ta kulturni zavod.

Novolmenovani nemški poslanik v Belgradu, tajni svetnik von Keller, je do-šel na Dunaj, kjer ostane toliko časa, dok-ler se ne reši vprašanje o poslanstvu bivšega nemškega poslanstva v Belgradu.

Zdravilišče v Rogazki Slatini. Poročajo nam, da je zdravilišče v Rogazki Slatini z velikim trudom zo-pet pridobilo en vagon ozirovke ki-sline iz Avstrije. Ta velevažni zdrav-niški pripomoček bo brezdvomno za-dostoval do konca letošnje seziže. Ker je naval gostov sredi avgusta ponehal, je sedaj tudi dovolj stano-vani na razpolago. Vabijo se torej zdravilišči gostje, ki vsled omenjenih ovir doslej niso mogli priti, da lahko vsak čas posestijo zdravilišče v Ro-gazki Slatini, kjer bodo dobrodošli.

Izvešila se je v nedeljo srebrna doza za cigarete od Ceste na Loko, po Opekarski cesti do Vel. čoln. ulice. Pošten nadtellit na lo odda proti na-gradi v upravnistvu »Napreja«.

Novice.

— Draginja v Trstu. V Trstu je cena govejemu mesu uradno določena kot sledi. Prednji del z dodatkom po lir 8.40 en kg, zadnji del z dodatkom po lir 9.60 kg mesa po 11 lir kg. Vrednost lire je danes okolo K 4.40.

— »Demokratska republika Litva-ska« je uradni naslov litvinske republika, dan ji od ustavnega odskeka Narodne skupščine.

Iz stranke.

Danes, v torek ob 8. uri zvečer zaupniški sestanek v mali dvorani Mestnega doma.

Osrednje društvo in podružnica mizarjev in sorodnih strok za Ljubljano ima sejo v sredo 25. t. m. ob pol šestih v društvenih prostorih. Zanesljiva udeležba. — Predsednik.

Seja osrednjega društva oblačilne stro-ke se bo vršila v sredo 25. t. m. ob pol 7. uri zvečer v društvenem lokal. Udeležba dolžnost!

ŠPORT IN TURISTIKA.

Nogometna tekma Hermes-kombi-rano moštvo »Svobode« se je vršila vče-raj na letališču v Šiški. Končala se je s porazom »Svobode«. Število golov 3 : 2 (3 : 0) v prid Hermesa, kotov pa 4 : 3 v prid Svobodi. Svoboda je igrala s kombi-nacijo iz prvega in drugega moštva. Vratarji iz drugega moštva manjka še trena-že, napadalni vrsti pa igre po tleh. Hermes, ki je igral s kompletnim moštvom, se od-likuje po igri na tleh, po kombinaciji, ki pri Svobodi še ni popolna, in pa — s kriča-njem, s katerim hoče nasprotnika premo-titi. Za Svobodo bo še treba trenaze, za Hermesa pa pobrskanja po nogometnih pravilih. Sodnik, g. Pretnar od I. rje, skrajno pristranski; udeležba občinstva zelo slaba. — Jus.

Obvezni lahko-atletični trening uvede I. nogometni podsavez za včlanjena dru-štva počenši s 25. t. m. Treninji se vrše vsako sredo ob pol 19. uri na prostoru S. K. Ilije. Udeležiti se jih mora vsak klub z najmanj sedmimi člani, ki se morajo vselej točno ob pol 19. uri primerno opremljeni javiti na športnem prostoru. Klub, ki bi se odredbi ne pokoril, zapade globi in ne sme do poravnave globe igrati nobene javne tekme.

Staničeva kočna na Triglavu (v kotu nad Peklom) se letos zapre z 29. avgus-tom, ker je obisk preslab in ker zastostu-jejo turisti drugje kočje v Triglavskem pogorju, ki ostanejo še nadalje odprte.

Prireditve.

Okrožna politična organizacija JSDS. v Celju priredi v nedeljo 5. septembra ob pol 4. uri v gozdni restavraciji veliko vri-no veselico z bogatim sporedom. Na dnev-nem redu so: ples, srečolov, šaljiva pošta, drsalističe, turška kavarna itd. Pri šaljivi pošti je lepo tno tekmovalje; ona dama, ki dobi največ razglednic, dobi krasno darilo. Na veselici sodeluje tudi pevsko društvo »Napreje« Povabljeni so bratske podružnice celjskega okrožja k sočlovanju. Poskri-tno bo za točno postrežbo, jedila in pi-jač po zmernih cenah. Vstopnina na vese-lico 5 K v predprodaji, pri blagajni 6 K. Vabimo vse sodruge celjskega okrožja, da se udeleže te naše prireditve v največjem številu. — Odhor.

I. veliki obrtniški sejem na praznik 8. septembra 1920 v Narodnem domu. K

A. Adamič.

Po desetih letih.

(Dalje.)

Prebudila sem se, še vsa mokra na postelji. „Takih neumnosti ne smete več počenjati,“ zaslišim dobrodušen moški glas na nemškem jeziku. Poslušam, gledam, vidim — uniformiranega človeka, tujo sobo. Mož in je prav obzirno razložil, da me je pomisel iz stražnice na svoj dom... Ker sem se mu zasmejala. Prav nikamor me ni pustil in šele čez nekaj dni sem ga preprosto, da me je pustil na cesto; obljubiti pa sem mu morala, da bom odslej bolj pametna in — da se bom povrnila. Hitela sem k sestri, našla sem jo v postelji. Prestažila sem se njenih vročinskih lic, udrtih zlatih očih — „Njega, moža nikjer! Tešila je otročička in mi je s slabotnim glasom pripovedovala, da se je mož drugi dan kesal, da je jokaj, spraševal za menoj in da je na kolenih obljubljal, poboljšati se.“ „Pijanec se nikdar ne spreobrne!“ sem ji zatrjevala; ona je pa verovala sveto, da bom živeli boljše čase, ker on je dober človek itd. „Saj ostaneš pri meni“, me prosila, „glej, bolna sem, otroka imam; ne zapusti me.“ Kajpak, ostala sem. Kot nalašč, še isti večer je on prikolovratil in zopet vinjen; obveselil se me je neznajsko. Naslednje dni ista komedija v drugi nakladi... Za mesec dni smo sestro pokopali; blaznurno jo je zmelala sušica. In ta nesrečni dedec je čez teden dni, kazaje na neboljenčica v postelji z drznostjo, ki jo je zmogel kvečjemu tak izmeček človeštva kot on — ne prosil, ampak kar zahteval je — moje roke. Pustila sem otroka v nemar, četrta se mi je smilil, ušla sem in sem se vrnila k onemu, ki me je tedaj, ono noč — sem že zinila — nočem ponavljati... Mož me je sprejel z blagostnim nasmehljajem... Dober, mehak, domačen človek je ta Hajuče, četudi na oko resast in marčičen! Dobrovoljno me je, tolažil me je in znosil mi je vsega na kupe. Prepustila sem se mu

ravnodušno —. Prav živo se še spominjam nekega popoldneva: Sedel je ob postelji, pri meni, ki sem se ležala, šalil se je in mi je gladił lase. Kar nenavdno se je zrcnil. „Ne, to ni moralno, to ni prav —“ je izustil z nizkim glasom. Predramila sem se iz brezbržnosti. Ničesar nisem odgovorila, okrenila sem se v steno. „Kdo pa si pravzaprav — ti?“ Tako resno, žalostno se je glasilo to vprašanje, da sem mu odgovorila: „Jaz? Jaz sem — en nič. Vidi, meni ni ne do življenja, ne do sveta, ne do Boga in ne do morale — prav nič, da veš. Če želiš, pa zopet grem; tudi do tebe mi ni nič.“ sem pristavila trdovratno. „Res ne? Govori, res ne?“ Ker sem molčala, se je nagnil čez — me, — opazila sem solzo v njegovih očeh...

Toda, čemu vam vse to razlagam, na dolgo in široko! Se je prekinila Ana strmeč pred se neprenehno, sanjavo. Černiča je nekaj davilo za grlo. Zlezel je nekako v se; ves majhen in skrušen se je upiral v skalo, ki se je od nekdaj utrjala, prhnela in se mu zvalila na trepetno srce; poizkušal, upiral se je z vsemi močmi, pa je ni odvalil, še premeknil ne. „Vse to gorje je tvoj greh!“ Izpod skale, težkega bremena se je izvil stoglav vest — kača. Bil se je ob prsi, zdela se mu je, da je stopil pred sodni stol.

— Nadaljuj, prosim, se je po smrtno-težkem premolku oglašil jedva slšno.

— Glejte, glejte —. In da zanima vas ta moja povest! Lepo vas prosim, saj to ni vse skupaj nič res! Prazne marnje, pravljica, bajka, laži! Hrupno se je smejala in je tresla Černiča krepko za rame. Černič bi se bil kmalu prevrnil, tako so ga zapustile vse moči; medel up mu je zamrznil v očeh: nemara je pa vendarle vse skupaj velika, fantastična izmišljotina...?

— Ni ne res, ni res ne, mu je zatrjevala glasno, prepričevalno, toda iz oči ji je slajala velika zloba.

Vstal je in si otepaval hlače; tudi ona se je dvignila, pogladila si je krilo in si z

vlasnicami nanovo pritrdila plišasti klobuček. Obesila se mu je za roko.

— Prosim, prosim, je on zajecjal; sam ni vedel kaj bi.

— Moje laži — zgodovine je kmalu konec, prišla je zopet Ana in prav mirno, kot bi govorila o modi. Krenila sta na stezo in nazaj v mesto.

— Ta Hajuče je zdaj moj mož, da veste. Kako naj je bilo? Kaj sem vam že razlagala? — A ja, že res, no, on me tedaj ni pustil na prosti, kar prstil me ni. Spoznata sem, da me ljubi, resnično ljubi. Ni mi prigovarjal, vzlic temu sem se mu potagoma izpovedala, vse sem mu povedala: svoje življenje, svojo ljubezen — govorila sem o tebi, o vas. Čudil se je, da nimam otroka, ko sem živela z ljubkom tako intimo, v nekakem divjem zakonu; — naj govorim v tvojem jeziku, ki si bil nekaj pesnik — ker sva se ljubila v senci, v temi, danes na zlatozelenem, baržunastem mahovju v gozdu, lutri pod vpijantivim, cvetočim habatovjem na vrtu... Nisem mu odgovarjala... samo, edino tega ne... Priznala sem mu, da si se mi vtisnil za vse večne čase v dušo... Vse sem mu poklonila: telo, srce, pamet, dušo svoje, duha svojega mu nisem mogla darovati — in on se je zjokaj. Pa vendar sva se poročila, zaupala sva se valovom: on kot visoki, v me zasidrani jadrenik, jaz kot omahujoča ladja... Zanosila sem. Danes je to že vedno žena državnega stražnika, zdaj ognjčarja ob Soči. Povse sem se prilčila svojim zdanim razmeram.

V Černiču se je vse podiralo, rušilo. Ko se je nekoliko razbral, je zaprosil jedva slšno in prisrčno:

— Mi morate odpustiti? —

— O kdaj že! Že zdavna je vse odpušeno! Prav sladko mu je pogledala v oči. Kar omamilo ga je; nagnil se je in jo je poljubil na vrat; ona je odskočila, kot bi jo gad pičil —. Stopila sta na plan. Solnce je že zahajalo, zanikavaajoče vejevje ob desni je lomilo pronicujoče solnčne žarke

liki zbadajoče, bisernovršnjeve solnce. Tedaj se je Černič nečesa domislil: pogledal je na uro. Zdrnil, osvestil se je: treba je iti na kolodvor. Pospešil je korak, švknul je s palico po zraku, kot bi presekaj nevidno nit, ki se je že zazankavala, zadrževala. Ozrl se je v svojo spremeljavko, na vratu je začutil balast. — Kaj hodi še vedno z menoj? Tudi ona je pospešila korak; nemu, odločna je stopala poleg njega, komaj ga je dohajala. Cesta se je oživila. Srečavala, prehitevala sta gručaste glasne ljudi in marsikteri teh setalec se je ustavil in je gledal za njima: budila sta pozornost; on, bled, znojjen, prostolas, v eni roki klobuk, z drugo roko vihteč in švi-stajoč s palico, ona z razpaljenim obrazom, z mafioznim smehljajem okoli ust, ki ga je komaj dohajala; govorna nista nič, pač pa sta hitela malodane v tek. Končno sta prispela vsa zasopla do prve električne postaje; tramvaj je pravkar pristal. Kot v sloves ji je on poprožil roko, toda ona se ni brigala za kretinjo, pač pa je na drugi strani voza — tudi vstopila. Vozila sta se: on vzadi, ona spred, tudi na terasi: tuintam sta se preko glav brbljajoče množice ulovila s sovražnim ocesom. Sprevednik je kot z navčkom obzvaljal vsako postajo dolgega križavega pota, vse tja do dolenjskega kolodvora. Izstopili so. Černiču je legla tesnoba na prsi.

— Kaj se me bojite? ga je vprašala nedolžno. Ni čakala odgovora, stopila je kar v čakalnico in se pomešala med ljudi, ki so kupovali vozne listke.

Ko ga je opazila pri vstopu čakalnice vsraga prepadenega, je stopila k njemu in mu je dejala pokroviteljski:

— Bom že jaz kupila — in za obo...

(Dalje prihodnjič.)

Čitate!

Širite!

NAPREJ

edini socialist. dnevnik slovenski.

Vpošljite zaostalo naročnino za „NAPREJ“, da se vam njega pošiljanje ne ustavi.

To in ono.

* Država s 55 prebivalci. Na severo-ozhodu Sardinije je otoček Tavolara. Dolg je deset kilometrov, dva kilometra pa širok. Leta 1910. je bilo na otoku ljudsko štetje, našli so 55 prebivalcev. Leta 1836. je podaril sardinski kralj Karol Albert prebivalcem otoka samostojnost. Volili so kralja, ki je kot Pavel I. kraljeval do leta 1882. Tedaj je umrl. Najbrže pa njegovo kraljevanje ljudem ni prišlo ali pa so mislili, da ne morejo dobiti vrednega naslednika, zato niso izvolili nobenega več za kralja. Volilo pa predsednika za dobo desetletij. Pečalo se z ovčjerejo. Ali je bila ta republika tudi zamotana v mrežo svetovne vojne, nismo čitali nikjer.

* Drag bik. Petdesettisoč dolarjev je plačal nekdo za dva meseca starega bika pri otvorjenju tri dni trajajoče prodaje, ki se je vršila junija v Združenih državah v mestu St. Paul, (Minnesota) pod predstvom Minnesota Holstein Fiesian Association.

* Alkohol sicer polagoma, a gotovo uničujejo učinke. On povzroča: prezgodnjo spolno zrelost, spolne bolezni, pešanje vida — tresenje rok in nog — božlast — otočnost — topos — norost — samomor — razne bolezni krvi, želodca, jeter, ledvic, čreč, srca in živcev.

* Pravila za zdravje in dolgo življenje. 1. Svež zrak po dnevi in po noči. 2. Hraniti se, kakor narava zahteva. 3. Po delu mir, po miru zopet delo. 4. Živi trezno; boj se alkohola, ki ti je največji sovražnik. 5. Sprizgaj se z čisto, mrzlo vodo. 6. Bori se proti vsaki strasti.

Izdalatel: Ivan Mlinar.

Odgovorni urednik: Jak. Vehovec.

Anončni zavod
Drago Bezeljak,

Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5
priporoča
sledede tvrde in podjetja:

v Ljubljani:
Arhitekt in stavbeno podjetje
Viljem Trec
Gospodarska cesta 10.

Graver **A. Černe**
Dvorni trg 1.

Žarnice **„Svetla“**
Mestni trg št. 25.

Popravila kontrolnih blagaj
F. Bar
Cankarjevo nabrežje 5.

Prodaja in popravila pis. strojev
The Rex Co.
Selenburgova ulica 7/1.

Elektrotehnični predmeti
„Svetla“
Mestni trg št. 25.

Fotograf **Veličan Bešter**
Aleksandrova cesta 5.

Kleparstvo in vodovodna inštalacija
Alojzij Goršič
Sp. Siska, Kavčeva c. 224.

Oblast. konces. zavod za pokončavanje
miši in mrčesa
Miroslav Zor
Kolodvorska ulica št. 39/II.

Avtomobili, motorji, kolesa, pnevmatika, avtogaraža
J. Gorec
Gospodarska c. 14.

Manufaktura in zaloga oblek
Schwab & Bizjak
Dvorni trg 3.

Tehnične potrebščine
Odon Koutny
Kolodvorska ulica 37.

Stavb. in pohištveni plekar in ličar
Josip Jug
Rimska cesta št. 16.

Raznoževalne aparate Opalographie in potrebščine k istim dobavi
The Rex Co.
Selenburgova ul. 7.

Spedicija
F. & A. Uher
Selenburgova ulica 4.

Beton, železobetonske in vodne zgradbe
Inž. dr. Miroslav Kasal
Hilšerjeva ulica 7.

Stavbeno podjetje
Tavčar & Svetina
Gospodarska cesta 6.

Export čevljev
Aleksander Oblat
Sv. Petra c št. 16.

Krojaška delavnica
Krekov trg št. 10 v hiši Impex.

V Mariboru:
Nakup in prodaja posestev
H. Havlik nasl. J. Simčič
Gregorčičeva ulica 6.

Pav. Jemc, krojaški mojster
Spodnja Siska št. 22

priporoča svojo delavnico za izdelovanje oblek za gospode po meri. Ima prvovrstne moči. Točna postrežba in zmerne cene.

Cvetlična semena za jesensko setev kakor cinerarije, nageljski, levkoje, primule, mačke itd. v lepi izbiri, jamčno zanesljivo, se dobe pri **Sever & Komp., Ljubljana,** Wolfova ulica št. 12.

PISALNE stroje

Remington, Imperial, Adler, Contury, z latinico in cirilico, ter vse strojne potrebščine ima v zalogi

Franc Bar, Ljubljana,
Cankarjevo nabrežje št. 5.
Telefon 423.

Mehanična delavnica za popravila strojev.

Hitro, dokler traja zaloga!
Vinogradniki, poljedelci, trgovci.
Hitro!

Tlačilnice za grozdje
Tlačila za grozdje
Slamorenice
Sekala za repo
Stroji za rušenje koruze
Veterinice
Mlatilnice
Gonilnice za dvouprego itd.
prodaja na debelo in drobno, vedno po najnižjih cenah

„SMEV“ TOVARNA STROJEV
v **Bjelovaru.**
Zahtevajte cenike! Zahtevajte poučbe!

Pločevinaste vrče in zaboje
od amerik. petroleja, nadalje

železne sode
kupujemo po najvišjih dnevnih cenah
Hrovat & Komp., Ljubljana, Vegova ul. 6.

Največje škode in nadloge se obvarujete

ako uničite nemudoma miši (navadne in poljske), podgane s „Poginom“ škatlja po K 6;
stenice z „Rapidom“ steklenica po K 10;
šurke z „Morinom“ škatlja po K 6.

Vsa sredstva so nešteto preizkušena ter izborna in hitro učinkujejo.
Trgovci popusti!
Po povzetju razpošilja:
I. C. Kotar, drogerija, Ljubljana,
Wolfova ulica št. 3.

F. & A. Uher, Ljubljana
špedicijsko in komisijskopodjetje
Selenburgova ulica št. 4.

Veletrgovina
s premogom, drvmi, žoto in raznim kurilnim materijalom.
Na debelo: Ljubl. gl. kolodvor.
Na drobno: Selenburg. ul. 12.
Zmerne cene!

PFAFF
šivalne stroje

PUCH
vozna kolesa
plašče in cevi
priporoča

Ign. Vok
Ljubljana, Sodna ulica 7.

Najceneje! Zelo uspešno! Najceneje!

Insertirajte v „NAPREJU“
Najnižji tarifi! Največji popusti!

2 kožarska pomočnika
vešča špaltanja (Bandmesser Spaltmaschine) in
2 vešča posluževanja stroja
za rezati meso (Entschleifmaschine), kakor tudi
več kožarskih pomočnikov
vajenih dela pri apnu in obdelovanju (Zurichtung) se sprejmejo.

Ponudbe na:
Tvornicu koža i cipela A. JAKIL d. d.,
Karlovac.

Nova partija
gonilnih jermenov
došla. Dobavlja:
DRAVA
lesna trgovska in industrijska delniška družba MARIBOR.

Zaloga
usnja in podplatov
razne vrste ter čevljarskih potrebščin priporoča
ANDREJ SEVER v LJUBLJANI,
Prešernova ulica št. 9 (restavracija „Perles“).

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, LJUBLJANA, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.